

O tistem, kar ne gre

Vrnimo se k pojmu in nezgodi začetka. Prebuditelj v svetu je za človeka toliko kot nesreča ali konec njegove predprebuditvene sreče, ob katerem on sam obnemore, ostajajoč ne le brez preteklosti – in nikoli dejanske – samolastnosti, pač pa tudi brez slehernega pojasnila zastran aktualne lastnosti. Novorojenec nima (več) niti preteklosti, niti (še) nima sedanjosti. Za povrh dejanskost začetka implicitno razkriva nekaj še bolj nezgodnega in človeku najbolj neznosnega; pravzaprav obelodanja tisto, česar *ne more* prenesti nobena *načrtna* pedagogika, še zlasti ne naša sodobna. Za kaj gre? Ali bolje: *zakaj ne gre*? Kaj je tisto, kar pri človeku nikoli in nikjer, tako rekoč »od zibelke do groba«, *ne gre*? Kar mu ne more iti nikoli v račun? – Milo rečeno: ne dejstvo njegove nedoločenosti, temveč dejstvo njegovega *neodločanja*, nemožnosti odločanja o lastni določenosti. Rečeno nekoliko bolj direktno: ne more prenesti dejstva, da se ga vara, prevara, da se ga znova in znova zajebava. Tisto, kar (pri) človeku ne gre in kar se ne glede na ves civilizacijski napredek noče premakniti niti za centimeter, je dejanskost njegovega *biti prevaran*. Kar nemara pomeni, da je treba k doslejšnjim opredelitvam človeka dodati še eno. Spomnimo, človek je, prvič, tisto bivajoče, ki biva izključno po poti diskurza; drugič, tisto bivajoče, ki mu manjka sleherna samolastna v(r)ednost; in tretjič, tisto bivajoče, ki nekaj hoče, ki se mu zdi marsikaj željevedno in si, posledično, nadvse rad umišlja, kako da je on tisti, ki poseduje v(r)ednost. Skratka, gre za neko presežno govoreče, želeče in fantazijsko misleče sebstvo. In, dodajmo, četrtrič: človek je *bitje, ki se ga, neumnega, kakršen je, vseskozi in očitno z velikim veseljem – obrača naokoli*. To je tisto, česar ne more prenesti: dejstvo, da se z njim vseskozi manipulira; da je on, in to po sili *stvari*, vedno znova *podvržen* učinkom neke druge, njemu tujerodne volje. Skratka, da je *objekt* neke zvijače, najsibo nekogaršnje ali pa nikogaršnje. Človek *noče* biti manipuliran, noče biti zajeban in predvsem: *noče vedeti (te) resnice o sebi*. Tu ni mesto, kjer bi si lahko privoščili podrobno utemeljitev pravkar izpostavljenega;¹⁹ izhajajoč iz posrečene okoliščine, da smo pišoči in beroči – rečeno heideggrovsko, v jeziku hermenevtičnega kroga – ravno tisto *odlikovano bivajoče, za čigar ne-prevaranost vselej že gre*, se je morda moč nadejati bralečeve prizanesljivosti. Ne nazadnje, dogodek rojstva, forma začetka sploh, je paradigmatični porok resnice povedanega. Človekov/ški čas steče ravno tedaj, ko se ne bi bil smel pričeti: natanko tedaj, *še preden* bi se rojenec ute-

19 Radovednega bralca lahko napotimo k branju Heglove *Fenomenologije* ali Lacanovih *Štirih konceptov* (in z njima povezano literaturo).